

Broj:
Sarajevo, 21.04.2022.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

n/r g. Nebojša Radmanović, predsjedavajući

U skladu sa članom 8. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. : 79/14, 81/15, 91/15), upućujemo poslaničku

INICIJATIVU

kojom se Vijeće ministara BiH obavezuje da najkasnije u roku od 60 dana pripremi i u parlamentarnu proceduru uputi izmjene Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, kojim će se napad na novinare/ke tretirati kao posebno krivično djelo.

Obrazloženje

Značajan porast broja napada na novinare u Bosni i Hercegovini u periodu od 2012. do 2022. poziva na razmatranje usvajanja izmjene zakona koji će kvalifikovati napad na novinara/ke kao posebno krivično djelo. Kao osobe koje vrše funkciju promovisanja slobode govora i osnovnih demokratskih načela slobodne debate i informisanja javnosti, novinari/ke trebaju biti zaštićeni od fizičkog nasilja. Bilo kakav vid zastrašivanja ili ugrožavanja sigurnosti onih koji izvještavaju javnost o događajima i pojavama u društvu, pogotovo nasilničko ponašanje prema novinarima/kama i prijetnje njihovim porodicama je nedopustivo.

Linija za pomoć novinarima u Bosni i Hercegovini u zadnjih nekoliko godina bilježi porast prijetnji i napada na novinare/ke, a posebno su u porastu prijetnje u online prostoru. U posljednje tri godine je registrovala više od 143 krivičnih djela počinjena prema novinarima/kama među

kojima su jedan pokušaj ubistva, prijetnje smrću, fizički napadi i kršenja prava kojima se ugrožava sigurnost novinara/ki.

Novinari/ke trenutno nisu u mogućnosti da podnesu adekvatnu krivičnu prijavu koja će biti u skladu sa vrstom napada izvršenog na novinara/ke. Kao takav, napad na novinara/ke s ciljem fizičke povrede ili prijetnje, ne može biti prijavljen jer nema zakona koji definiše radnje napada na novinare kao zasebno krivično djelo. Ovaj nedostatak zakona rezultira u obeshrabrujuće malim brojevima krivičnih prijava nasilja nad novinarima/kama. Samo u prvoj polovini 2021. godine registrovano je preko 30 napada i drugih vidova kršenja prava novinara/ki u BiH, podaci su Udruženja BH novinari. U 2020 godini zabilježeno je 69 kršenja novinarskih prava, a godinu ranije (2019) 56. Tek mali procenat, 30 posto prijavljenih slučajeva napada na novinare/ke u BiH je procesuiran.

Neučinkovito djelovanje nadležnih organa koja se vežu za napad na novinare/ke, šalje obeshrabrujuću poruku javnosti da osobe koje vrše funkciju posrednika između političkog i društvenog života, a u interesu javnosti, nisu zaštićene od strane države. U općem, javnom interesu je da novinari/ke budu stvarni korektivni faktor u društvu svojim konstruktivnim djelovanjem i obavještavanjem javnosti istinito, objektivno, potpuno i pravovremeno vrše tu funkciju.

Istovremeno ovom inicijativom želimo da paralelno podstaknemo jačanje samoregulatornih mehanizama i javne odgovornosti novinara/ki i medijskih radnika kao i promovisanje vrijednosti profesionalnog i etičkog novinarstva kao osnovu produkcije i uređivanja medijskog sadržaja. Prepoznavajući važnost zaštite i bezbjednosti novinara/ki ističemo važnost definisanja statusa NOVINARA/KE, obzirom na mnoštvo informatičkih mogućnosti kojima se zloupotrebljava ova profesija i ugrožava njen kredibilitet.

Ovom Inicijativom realizira se preporuka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH iz Specijalnog izvještaja o položaju i slučajevima prijetnji novinarima iz 2017. godine.

Također, predložena inicijativa je u skladu sa potpisanom "Deklaracijom o uspostavljanju dijaloga između novinarskih udruženja i parlamenata na prostoru Zapadnog Balkana" iz Skoplja koju su u novembru 2021 podržali predstavnici Parlamentarne skupštine BiH kojom su se pristupnici deklaracije obavezali da: „unaprijede postojeće zakonodavstvo, posebno krivične zakone, u vezi sa bezbjednošću novinara/ki sa težnjim da se kreiraju sistemska pravna rješenja pomoću kojih bi medijski uposlenici bili bezbjedniji, a nekažnjivost se ne bi tolerisala“.

Zaštita prava na slobodu izražavanja koja je zajamčena putem univerzalnih međunarodnih ugovora, dodatno se precizira brojnim rezolucijama, smjernicama i drugim instrumentima univerzalnih međunarodnih organizacija (UNESCO, OSCE, Vijeće Evrope) kao i direktivom Evropske komisije o slobodi izražavanja i bezbjednosti novinara i odlukama Evropskog suda za ljudska prava i Suda pravde Evropske unije kojima se takođe značajno doprinosi zaštiti slobode i izražavanja.

Slijedom svega navedenog, pozivamo Vijeće ministara BiH da izmjene Zakona pripreme i pošalju u parlamentarnu proceduru u roku od 60 dana.

S poštovanjem,

Poslanici i poslanice Predstavničkog doma PSBiH:

Aida Baručija *Baručija Aida*

Saša Magazinović *Magazinović Saša*

Edita Đapo *Đapo Edit*

Dženan Donlagić *Donlagić Dženan*

Jasmin Emrić *Emrić Jasmin*

Mirjana Marinković-Lepić *Marinković-Lepić Mirjana*

Šemsudin Mehmedović *Mehmedović Šemsudin*